

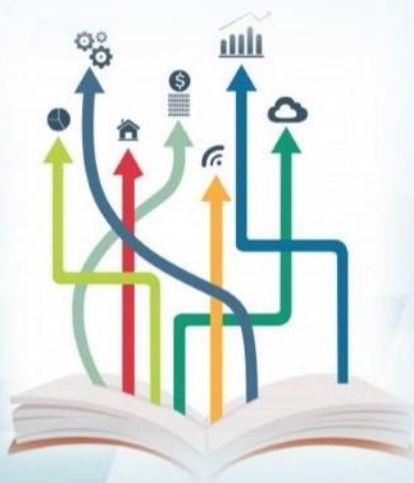
Методичне об'єднання бібліотек
закладів вищої освіти м. Вінниця

Наукова бібліотека
Вінницького національного медичного
університету ім. М. І. Пирогова

Бібліотека – місце традицій, простір інновацій

*Матеріали
науково-практичної конференції*

9 грудня 2020 р., м. Вінниця

Методичний центр бібліотек
закладів вищої освіти м. Вінниці

Наукова бібліотека Вінницького національного
медичного університету ім. М. І. Пирогова

Бібліотека – місце традицій, простір іновацій

матеріали науково-практичної конференції

Вінниця, 2020

УДК 021.6

Б59

Укладачка: Мельник М. І., заступниця директорки Наукової бібліотеки Вінницького національного медичного університету

Відповідальна за випуск: Кравчук Н. М., директорка Наукової бібліотеки Вінницького національного медичного університету

Б59 Бібліотека – місце традицій, простір іновацій : матеріали наук.-практ. конф. / метод. центр бібліотек ЗВО м. Вінниці, Наукова бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова ; уклад. М. І. Мельник, відп. за вип. Н. М. Кравчук. – Вінниця, 2020. – 52 с.

УДК 021.6

Зміст

Цвілишена О.

Сучасна університетська бібліотека – симбіоз традицій та інновацій (з досвіду роботи).....4

Воробйова Л.

Бібліотека Вінницького педуніверситету в умовах виклику часу: пошук нових форм роботи.....15

Мельник М.

Науково-дослідна діяльність Наукової бібліотеки ВНМ: погляд крізь десятиріччя.....27

Латуша Н. М.

Роль бібліотеки в науковому процесі університету.....38

Гулик І.

Онлайн-форми та складові успіху соціокультурної діяльності бібліотеки.....43

Бондарчук Я.

Презентація видання "Вебкомунікація та бібліотека: технології успішної взаємодії".....51

Сучасна університетська бібліотека - симбіоз традицій та інновацій (з досвіду роботи)

*Олена Цвілишена,
заступниця директорки Науково-технічної бібліотеки ВНТУ*

Ні для кого не є секретом, що розвиток науки та освіти безпосередньо залежить від якості бібліотечно-інформаційного забезпечення. А сьогоднішні тенденції розвитку сучасного суспільства для цього вимагають широкого використання інтернет-технологій.

Науково-технічна бібліотека Вінницького національного технічного університету виконує свою місію, забезпечуючи широкий спектр послуг на найвищому рівні, впроваджуючи у свою роботу інноваційні технології, нові форми і методи роботи. Адже сучасна бібліотека – це єдине місце, де надається доступ до інформації як у традиційній друкованій формі, так і в електронному вигляді [4].

Пандемія внесла корективи у життя суспільства всього світу. Не пройшли вони й повз бібліотечну сферу. Перед Бібліотеками постали справжні виклики. Одним з них – це повний перехід на дистанційне обслуговування користувачів. Перспектива дистанційної роботи не застала нашу Бібліотеку зненацька, адже ще з 90-х років минулого століття почалась переорієнтація обслуговування на віддаленого читача.

Розуміючи те, що у майбутньому задовольнити запити студентів та науковців буде можливо лише на базі нових інформаційних технологій, бібліотека університету активно почала їх впроваджувати в виробничі процеси.

Ще в 1991 році було придбано програмне забезпечення (ПЗ) CDS/ISIS/M, і ми були першими в Подільському регіоні,

хто почав змінювати систему інформаційно-бібліотечного обслуговування, впроваджувати нові технології.

Тоді ж в нашій Бібліотеці було започатковано електронний каталог (ЕК), який став основною електронною базою університету і платформою для подальшого просування шляхом інновацій. В 1994 році ЕК було виставлено для користування читачам, що значно підвищило якість і швидкість пошуку інформації. Велику роль для такого пошуку зіграло те, що бібліотекарями при введенні бібліографічних описів документів одразу створювались та вдосконалювались словники ключових слів [6].

Бібліотека університету з перших своїх кроків на шляху впровадження інформаційних технологій на чільне місце ставила комп'ютеризацію інформаційного обслуговування користувачів з послідуочим переходом до автоматизації всіх технологічних бібліотечних процесів.

Можливості програмного забезпечення CDS/ISIS/M були вичерпані, і перед Бібліотекою постала непроста задача переходу на інше ПЗ, не втративши накопиченої інформації.

Тому в 2004 році було придбано автоматизовану бібліотечну інформаційну систему (АБІС) «УФД/Бібліотека», яка на відміну від ISIS передбачає як інформаційне обслуговування користувачів, так і автоматизацію основних технологічних циклів бібліотеки. Це дало можливість для подальших інноваційних змін [6].

Після кропіткої роботи бібліотекарів в НТБ університету було впроваджено автоматизоване обслуговування користувачів та запущено електронну книговидачу.

Все це було передумовою сьогодення. І сьогодні наша Бібліотека – сучасна університетська бібліотека, яка забезпечує

на належному інформаційному рівні освітній, науково-дослідний та виховний процес в університеті, надає цілий спектр онлайн-сервісних послуг науковцям, студентам та іншим користувачам.

Бібліотека орієнтується на віддаленого читача, який в будь-який момент може її відвідати через мережу Інтернет. Для цього незамінним на сьогодні є бібліотечний сайт. Він є зручним інструментом, який поєднує інформаційні, пошукові, освітні, навігаційні функції. Тут представлена вся інформація про бібліотеку, її діяльність, послуги, ресурси, зібрано багато корисної інформації, як для студентів, науковців, так і абітурієнтів [1].

Вебсайт інформує про всі аспекти діяльності бібліотеки та є єдиним вікном доступу до сформованого Бібліотекою портфелю онлайн послуг: віртуальної довідки «Запитай бібліотекаря», електронного замовлення літератури, електронної доставки документів, визначення індексів УДК, пошуку документів в електронному каталозі та ін., що дуже актуально при дистанційному навчанні студентів.

В умовах сьогодення дуже важливо, що з сайту забезпечується доступ до електронного каталогу, здійснюється цілодобовий онлайн-доступ до повнотекстових баз даних, в т.ч. власної генерації.

Надзвичайною популярністю серед наших науковців користуються рубрика на сайті НТБ «На допомогу науковцю», де міститься вся необхідна інформація для написання наукових праць.

Багато цінної інформації надається в рубриці «Електронні ресурси» з розділами «Локальні ресурси», «Наукові ресурси України», «Ресурси вільного доступу», «Патенти, стандарти», «Дисертації», «Інтернет-посилання».

Важливим інформаційним електронним ресурсом власної генерації є електронний архів університету – Інституційний репозитарій ВНТУ. Він виконує важливу місію – популяризує наукові здобутки університетської спільноти (науковців, студентів, співробітників). Наразі Інституційний репозитарій нараховує близько 28000 записів і є єдиним ресурсом ВНТУ, зареєстрованим в 7 міжнародних БД. Одну з ключових ролей репозитарій відіграє для підвищення рейтингу університету через зростання рівня цитованості наукових праць шляхом забезпечення вільного довготривалого та надійного доступу до них через Інтернет. Великий вклад Бібліотеки є в тому, що електронний архів ВНТУ посів 195 місце серед 2808 університетських архівів світу, а також увійшов у ТОП-10 українських інституційних репозитаріїв, посівши 10 місце на підставі кількості документів, що проіндексовані в Google Scholar [3].

Під час пандемії активізувалась діяльність Сектора з підтримки наукових досліджень в університеті, який виконує роль консультативного центра з усіх напрямків наукової діяльності вчених ВНТУ: створення профілю дослідника в БД, вибору міжнародних журналів та роботи з ними, наукометричних інструментів, референсменеджерів, підтримка інституційного репозитарію та ін. Ось і під час карантину працівники сектору віддалено проводили величезну і надзвичайно важливу роботу: розміщували в репозитарії тези конференцій, редагували метадані публікацій, патентів, наукових портфоліо викладачів, проводили перевірки на відповідність розміщених документів, вилучали дублети, імпортували праці науковців за допомогою системи підтримки навчального процесу JetIQ, надавали консультації е-поштою та в телефонному режимі.

Працівниками Сектору під час жорсткого карантину налаштовано віддалений доступ зареєстрованим в бібліотеці користувачам до БД Scopus, Web of Science, Springer Nature.

Працівники Бібліотеки зібрали інформацію про доступ до ресурсів, що надавалися багатьма видавцями і провайдерами інформаційних джерел серед яких Elsevier, Wiley, Springer, Cambridge University Press, MIT Press, які відкрили частину своїх ресурсів на час дії обмежувальних заходів, відгукнувшись на заклик учасників Міжнародної коаліції бібліотечних консорціумів (ICOLC). Точкою доступу до ресурсів став бібліотечний сайт.

Бібліотека систематично інформувала про можливості, які надаються студентам, науковцям, співробітникам для навчання, наукової роботи, самоосвіти, розвитку в умовах діючих обмежень. Для зручності на бібліотечному сайті створено банер з посиланнями на цю інформацію.

Для студентів молодших курсів, а також для тих, хто займається науково-дослідницькою діяльністю Бібліотека на своєму сайті розмістила презентації «Основи інформаційної культури», «Бібліографічне посилання: загальні положення та правила складання», «Бібліографічний опис: структура та загальні вимоги до складання» та ін. В умовах дистанційного (чи гібридного) навчання звернення до цих матеріалів зростає в рази.

Багато уваги приділялось наповненню е-бібліотеки, яка забезпечує зареєстрованим в НТБ користувачам цілодобовий доступ до е-документів з можливістю їх завантаження. Спільно з інформаційно-редакційним центром університету Бібліотека інтенсивно поповнює її е-виданнями викладачів ВНТУ, які вийшли минулими роками в традиційному вигляді.

На час карантину співробітникам було надано дистанційний доступ до програмного забезпечення, на якому ми працюємо – АБІС «УФД/Бібліотека». Бібліотекарі з дому створювали аналітичні описи, працювали з нормативно-технічною документацією (ГОСТи і СНИП), вводились дисертації та автореферати дисертацій, вносились і редагувались ключові слова в словниках.

Працівники відділу комплектування та наукової обробки літератури розглядали пропозиції книжкових видавництв на предмет придбання літератури та складали списки.

Як один з основних структурних підрозділів університету, наша Бібліотека була задіяна в проходженні акредитації спеціальностей ВНТУ. Беручи участь у відеоконференціях із членами експертної групи з питань акредитації освітніх програм ми доповідали про книгозабезпеченість дисциплін відповідно аналізу за тематико-типологічним планом бібліотеки, інформували про можливості в задоволенні інформаційних потреб користувачів не лише в своїх стінах, але і за їх межами – віддалено, відповідали на запитання.

Під час карантину продовжувалась робота над проєктами книгозбірні. Один з них – інформаційно-освітній проєкт «Науку творять обрані». Він покликаний популяризувати наукові надбання вчених нашого університету, висвітлювати їхню роль в розвитку науки краю, держави та світу, їхнє достойне місце в світовій науковій еліті. В рамках проєкту в цей непростий час підготовлено три біобібліографічні покажчики серії «Вчені нашого університету» та три віртуальні виставки «Штрихи до портрета вченого» до ювілейних дат науковців ВНТУ [8].

Про нові видання вчених університету, якими поповнились бібліотечні фонди, віддаленого користувача Бібліотека інформує у вигляді віртуальної презентації в рубриці «Науковці пропонують» на бібліотечному сайті.

В рамках проекту Бібліотека проводить роботу по створенню сторінок провідних науковців університету у Вікіпедії з посиланнями на наукові праці, що знаходяться у відкритому доступі. Така діяльність покликана представляти науковий потенціал університету у віртуальному інформаційному середовищі вільної інтернет-енциклопедії, а також сприяє підвищенню рейтингу університету. Перелік створених сторінок з гіперпосиланням на них представлено на сайті Бібліотеки у розділі «ВНТУ у Вікіпедії». Вони повсякчас відслідковуються бібліотекарями та, за необхідності, редагуються. За час карантину розділ поповнився чотирма новими сторінками [5].

Під час карантину, коли усі послуги надавались онлайн, Бібліотека вела активну виставкову, презентаційну діяльність. До цієї роботи долучились співробітники всіх відділів НТБ, проявляючи ініціативу, відшуковували цікаві теми та інформацію до них. Готувались віртуальні бесіди, презентації до знаменних дат відомих людей. Значна частина їх була краєзнавчого характеру і ввійшла до краєзнавчого проекту «Вінниччина: історія, сьогодення, майбутнє», який розкриває історію нашої малої батьківщини, популяризує знання про наших видатних земляків у світі, а також висвітлює сторінки історії краю, його традиції, пам'ятки архітектури [8].

Так, бібліотекарі зініціювали появу в проєкті нового циклу «Імена, увічнінені у вулицях Вінниці», де у формі віртуальних бесід, презентацій ми розповідаємо, ким були та чим заслужили пошану від нащадків люди, чії імена тепер

носять вулиці й провулки нашого міста. За період дистанційної роботи цикл поповнився п'ятьма роботами.

В той же час продовжувалась освітня місія Бібліотеки. Для студентів створювались виставки на допомогу вивченню дисциплін за їх спеціальністю з гіперпосиланнями на джерела до ЕК бібліотеки, де зареєстровані користувачі завжди мають змогу завантажити документ, який їх зацікавив.

Наша Бібліотека активно задіяна в соціальних мережах. В умовах сьогодення така діяльність особливо допомагає донесенню інформації Бібліотеки до своїх користувачів. Сторінка Бібліотеки в соціальній мережі «Facebook» активно відвідується викладачами та співробітниками університету. Для охоплення молодіжної аудиторії, насамперед студентів, був створений канал Бібліотеки в Telegram. Також Бібліотека має свій канал на YouTube, де виставляє відео з презентацій, соціальних опитувань, масових заходів, флешмобів, професійних свят [9].

Сторінки Бібліотеки в соціальних мережах «Facebook» та «Telegram» за відгуками наших користувачів, є комунікативним і соціально-культурним центром університету, його представником у світовому віртуальному інформаційному інтернет-середовищі. Слід зазначити, що відвідування віддаленими користувачами сайту, ЕК, репозитарію неабияк зросло завдяки розповсюдженню інформації через соцмережі.

Під час карантину бібліотекарі займались не лише своїми обов'язками, але й самоосвітою. Активно брали участь у вебінарах, що проводились компаніями про роботу з базами даних (за цей час працівниками було отримано майже 120 сертифікатів), онлайн конкурсах (1 переможець «WikiGap 2020» від Вікіпедії), майстер класах, опитуваннях, тестах професійного спрямування та ін.

Працівники Бібліотеки взяли участь у вебінарі, який провела науково-технічна бібліотека Дніпровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна про організацію віддаленої роботи, опираючись на свій досвід. Під час обговорення ми поділилися своїми напрацюваннями в цьому напрямку, адже наша Бібліотека достойно справилася з викликами, які поставив перед всіма COVID-19.

Налагодити роботу бібліотекарів в обмежених умовах та сприяти їх необмеженому професійному спілкуванню було покликано створення групи «НТБ» у месенджері Viber.

Отже, науково-технічна бібліотека Вінницького національного технічного університету, поєднуючи традиційний та інноваційний підхід в своїй діяльності, дотримується головної мети – відповідати вимогам і запитам користувачів, а також сучасному рівню освіти. А оскільки нині, як доведено часом, задовольнити запити студентів та науковців можливо лише на базі нових інформаційних технологій, ми їх активно впроваджуємо. І це в нас виходить!

Список використаних джерел

1. Андронік, Л. Д., Желюк, Л. М. Сайт НТБ ВНТУ як інформаційний ресурс забезпечення якісної освіти та науки в університеті [Електронний ресурс] / Л. Д. Андронік, Л. М. Желюк // Інституційний репозитарій ВНТУ : [електронний архів]. – Електрон. текст. дані. – [Вінниця] : ВНТУ, 2015. – Режим доступу: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/635>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 27.11.2020
2. Андронік, Л. Д. Формування фонду бібліотеки ВНЗ в умовах розвитку електронних інформаційних технологій

[Електронний ресурс] / Л. Д. Андронік // Інституційний репозитарій ВНТУ : [електронний архів]. – Електрон. текст. дані. – [Вінниця] : ВНТУ, 2010. – Режим доступу: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/37>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 27.11.2020

3. Криштафович Л. А. Інформаційне забезпечення науки ЗВО – стратегічна складова діяльності університетської бібліотеки [Електронний ресурс] / Л. А. Криштафович // Інституційний репозитарій ВНТУ : [електронний архів]. – Електрон. текст. дані. – [Вінниця] : ВНТУ, 20185. – Режим доступу: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/19850>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 27.11.2020

4. Місія бібліотеки [Електронний ресурс] // Науково-технічна бібліотека Вінницького національного технічного університету : [веб-сайт]. – Електрон. текст. дані. – [Вінниця] : ВНТУ, 2013-2018. – Режим доступу: <http://lib.vntu.edu.ua/pages/65.html>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 27.11.2020.

5. Немчук О. М. Сучасні інформаційні сервіси бібліотек закладів вищої освіти: вікі-технології [Електронний ресурс] / О. М. Немчук, наук. кер. Т. М. Яворська // Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. – Вінниця, 2019. – Т. 1, № 11. – С. 139-143. – Режим доступу: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/25619>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 27.11.2020.

6. Притуляк, Т. Є. Впровадження автоматизованої книговидачі в науково-технічній бібліотеці Вінницького національного технічного університету: проблеми та перспективи. [Електронний ресурс] / Т. Є. Притуляк // Інституційний репозитарій ВНТУ : [електронний архів]. – Електрон. текст. дані. – [Вінниця] : ВНТУ, 2013. – Режим

доступу: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/23>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 27.11.2020

7. Притуляк Т. Є. Книгозбірня університету – науковцям [Електронний ресурс] / Т. Є. Притуляк // Інституційний репозитарій ВНТУ : [електронний архів]. – Електрон. текст. дані. – [Вінниця] : ВНТУ, 2014. – Режим доступу: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/197>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 27.11.2020

8. Притуляк Т. Є. Проектна діяльність університетської бібліотеки як фактор її розвитку (з досвіду роботи науково-технічної бібліотеки Вінницького національного технічного університету) [Електронний ресурс] / Т. Є. Притуляк // Матеріали науково-практичної конференції «Місце бібліотек ВНЗ у міжнародному науковому інформаційному просторі», Вінниця, ВНАУ, 29 листопада 2016 р. – Вінниця, 2016. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/13483>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 25.04.2018.

9. Притуляк, Т. Є. Університетська бібліотека у режимі 24 х 7 х 365. [Електронний ресурс] / Т. Є. Притуляк // Інституційний репозитарій ВНТУ : [електронний архів]. – Електрон. текст. дані. – [Вінниця] : ВНТУ, 2015. – Режим доступу: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/645>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 27.11.2020

10. Цвілишена, О. М. Онлайнві сервіси університетської бібліотеки: стан та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / О. М. Цвілишена // Інституційний репозитарій ВНТУ : [електронний архів]. – Електрон. текст. дані. – [Вінниця] : ВНТУ, 2017. – Режим доступу: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/15500>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 27.11.2020

Бібліотека Вінницького педуніверситету в умовах виклику часу: пошук нових форм роботи

*Любов Воробйова, заступниця директорки
бібліотеки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського*

Серед пріоритетів сьогодення – надання вільного та необмеженого доступу до інформації, тому основна місія сучасної бібліотеки ЗВО – максимально оперативно і якісно забезпечити інформаційні, науково-дослідні, освітні, культурні та інші потреби своїх користувачів засобами інформаційно-телекомунікаційних технологій.

Бібліотека є надійним інформаційним центром, де завжди можна отримати оперативну, цінну інформацію та значну кількість різноманітних послуг.

Ситуація, що склалася внаслідок поширення світом епідемії коронавірусу COVID-19, внесла корективи у життя бібліотек.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 р. №211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» та наказу ректора ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського «Про проведення карантину в Педуніверситеті», бібліотека тимчасово призупинила роботу з обслуговування читачів офлайн та розпочала працювати дистанційно.

Вивчивши практику зарубіжних книгозбірень, які раніше за українські зіткнулися з аналогічною проблемою, та рекомендації Української бібліотечної асоціації, колектив бібліотеки на чолі з директором зосередився на використанні наявних онлайн-сервісів та розвитку нових. Необхідно було зберегти, а можливо і зміцнити довіру користувача бібліотеки, перенісши при цьому комунікацію з користувачами

й між самими бібліотекарями в цифровий простір і використовуючи широкий набір інструментів взаємодії [1].

Було розроблено заходи щодо тимчасової роботи бібліотеки у віддаленому режимі. Вонлайн режимі проводилися робочі наради, завідувачі відділів звітували про роботу працівників.

Для швидкого зв'язку використовували мобільні телефони, для передачі повідомлень – e-mail (vspu.lib@gmail.com). Часто використовували Messenger, Facebook, Viber, Telegram; для відео-спілкувань – Skype, Viber.

Активна дистанційна робота не припинялася в умовах карантину та самоізоляції співробітників. Бібліотека, використовуючи дистанційні технології, змінює та розширює інформаційно-бібліотечний сервіс:

- оновлює та підтримує в актуальному стані сайт бібліотеки
http://library.vspu.edu.ua/inform/virtual_dovidka.htm;
- надає довідки та консультації через "Гостьову книгу" віртуальної довідкової служби сайту бібліотеки, соціальні мережі, Viber, e-mail та за телефоном;
- наповнює та забезпечує Інтернет-каталог
<http://vdpu.irbis24.org/>;
- редагує та наповнює Інституційний репозитарій
<https://dspace.vspu.edu.ua/>
- комплектує електронну бібліотеку та відображає в базах даних електронного каталогу;
- здійснює наукометричний та бібліометричний аналіз публікаційної активності вчених університету, проводить редакцію профілів [2].

В 2020 році започатковано розробку двох нових проєктів бібліотеки, які формувалися під час карантину:

- «Наукометричні портрети вчених університету»;
- «Бібліотека без меж: Інклюзивна освіта».

Проєкт «Наукометричні портрети вчених університету» – комплексний ресурс, що включає коротку інформацію про наукометричні профілі університету в цілому, та науковців, зокрема. Віну зручній формі відображає присутність вчених університету в основних наукометричних базах даних та ресурсах, серед яких: Google-академія, Scopus, WebofScience, ORCID (оркід). Проєкт передбачає регулярне оновлення та поповнення інформації. Він в цілому реалізований та розміщений на сайті бібліотеки. Сформовано банер доступу до ресурсу та проведено рекламу ресурсу на Facebook.

Другий інноваційний проєкт – «Бібліотека без меж: Інклюзивна освіта». Ідея створення проєкту виникла як логічне продовження реалізації проєкту «Бібліотека 2.0», який завершено у 2019 році таметою якого була якомога повна присутність бібліотеки в Інтернет-просторі.

Відділом ІТ розроблено оригінал-макет спеціальної сторінки на сайті бібліотеки, реалізованої в трьох кольорових схемах, з урахуванням стандартних вимог до веб-ресурсів відповідного напрямку. На сторінці будуть розміщуватися аудіоверсії сторінок сайту бібліотеки, банери доступу до інклюзивних ресурсів бібліотеки та банери переходу до основних сторінок сайту.

Розроблено базові положення проєкту, загальну методіку його реалізації, створено детальний план його виконання відділом ІТ. На черзі формування плану реалізації проєкту в інших структурних підрозділах бібліотеки, затвердження його методичною радою бібліотеки та погодження з керівництвом університету, так як проєкт передбачає спільні зусилля кафедр, студентського самоврядування, волонтерів та бібліотеки.

На час початку карантину, бібліотека педуніверситету вже має достатній досвід обслуговування користувачів на відстані. Основний бібліотечний ресурс доступний в електронному каталозі, а віддалений віртуальний користувач є активним читачем бібліотеки.

На сайті, на сторінках в соціальних мережах бібліотекарі вже пропонували своїм користувачам віртуальні книжкові виставки, буктрейлери, рекомендаційні списки літератури тощо. Серед онлайн-послуг, які надавалися бібліотекою до карантину можна назвати доступ на сайті бібліотеки до бібліографічних і фактографічних даних, інформування і зворотний зв'язок з користувачами через соціальні мережі, електронну пошту, тощо.

Бібліотека відрзнялася значною підготовленістю працівників відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотечних процесів в цифровому просторі. Дистанційна команда бібліотеки продовжила роботу, щоб зберегти, а можливо й зміцнити довіру своїх студентів, викладачів, науковців, адміністрації ЗВО.

Під час карантину з'явилась можливість приділити більшу увагу якості представленої на сайті інформації. З цією метою проводиться:

- редакція контенту сайту;
- редакція Інституційного репозитарію;
- редакція вебліотеки (понад 1500 посилань перевірено на наявність неактивних посилань, виявлено нові URL сторінки, проведено заміну та доповнення системи посилань, доповнення каталогу посилань новими розділами).

Однак, незважаючи на деякі напрацювання, робота онлайн підштовхнула замислитися над збільшенням дистанційних послуг. Багато чого бібліотекарям довелося робити вперше.

За короткий час багатьом бібліотекарям довелося змінити свої професійні функції, розширити канали комунікації з користувачами, самостійно опанувати онлайн-програми та допомагати користувачам.

Тепер співробітниками бібліотеки надається онлайн-послуга з присвоєння навчальним посібникам, монографіям, авторефератам дисертацій, науковим публікаціям вчених класифікаційних індексів за таблицями УДК та авторських знаків. Скористатися даною послугою можуть викладачі, аспіранти та студенти університету, надіславши запит на e-mail бібліотеки (vsru.lib@gmail.com), Viber, Telegram.

Працівники відділу ІТ забезпечують дистанційно перевірку на плагіат академічних текстів студентів та надають індивідуальні консультації з питань формування та наповнення наукометричних ресурсів, додають надіслані викладачами публікації до Інституційного репозитарію. Для передачі повідомлень використовується електронна пошта бібліотеки.

З березня 2020 р., на час карантину і самоізоляції працівників, проводиться комплектування фонду бібліотеки електронними навчальними посібниками, представленими в мережі Інтернет у вільному доступі.

На Facebooke практично щоденно розміщуються інформаційні повідомлення та короткі пости наступного характеру:

- поточні оголошення;
- презентація та реклама ресурсів бібліотеки;

- інформування про визначні дати (свята України, історичні події, релігійні дати, Міжнародні дати, дати Поділля);
- привітання ювілярів нашого краю;
- інформація про письменників-ювілярів 2020;
- експрес-виставки книг-ювілярів 2020.

У соціальних мережах працівниками бібліотеки було розміщено чимало публікацій про книги, письменників та рекомендації, що прочитати цікавого на карантині; презентуються віртуальні книжкові виставки.

Серед заходів роботи бібліотеки під час карантину – підвищення кваліфікації за допомогою дистанційних технологій. Працівники бібліотеки брали активну участь у циклі безкоштовних дистанційних навчальних вебінарів та курсів. Значна частина бібліотекарів успішно оволоділа цифровими навичками за сучасним форматом на національній онлайн-платформі з цифрової грамотності Міністерства цифрової політики України «Дія. Цифрова освіта», що є складовою національного проєкту «Дія»; пройшли навчання за освітнім онлайн-курсом для бібліотекарів «Бібліотека – відкритий публічний простір» на платформі «Відкритий університет Майдану»; ознайомилися на платформі «Prometheus» з курсом «Цифрові комунікації в глобальному просторі», який розрахований на всіх, хто хоче навчитись працювати із інформаційними технологіями на базовому рівні та курсом «Візуалізація даних»; опрацювали онлайн-курс «Digital-комунікації»; ознайомилися з крос-платформним сервісом для створення графічного дизайну «Canva.com». Здобуті знання підтверджено електронними сертифікатами.

Приймали участь у наукових конференціях, семінарах, на яких піднімалися питання дистанційної діяльності бібліотек

в умовах карантину. Онлайн-заходи відбувалися на електронних платформах Zoom, CiscoWebex, Meet, AtomsHub та ін. Так, за період карантину ми мали змогу долучитися до:

- Всеукраїнського науково-практичного семінару, організованого ДНПБ ім. В. Сухомлинського «Науково-інформаційний супровід модернізації та реформування освіти й науки»;
- онлайн-конференції «Бібліотеки в умовах пандемії COVID-19», проведеної ВГО Українська бібліотечна асоціація та Український інститут книги;
- вебінару «Як організувати віддалену роботу колективу університетської бібліотеки в умовах невизначеності?», організованого НТБ Дніпровського національного університету залізничного транспорту ім. академіка В. Лазаряна спільно з Секцією університетських бібліотек Української бібліотечної асоціації.

Працівники відділу ІТ ознайомилися з вебінарами, відеолекціями, відеоуроками:

- «Основи Scopus», «Що таке Scopus. Знайомство з Scopus»; «Основні можливості – BiGTime, Elsevier», «Elsevier для бібліотекарів. Маркетингові акції. Імідж бібліотекарів»; «Відеоуроки Scopus «Як дізнатись чи є журнал в Scopus», «Відбір журналів країни, що публікуються в Scopus»»; «Відбір журналів за тематикою» (підготовлено адміністраторами сайту openscience.in.ua)»;
- «Основи WOS. Проблематика самостійної публікації», «Створення та управління профілем ResearcherID на Publons»;

- «ORCID. Чому потрібно? Як зареєструватися та правильно заповнити профіль», «Як пов'язати Scopus ID з ORCID ID, ORCID з ResearcherID»;
- вебінари для бібліотекарів: «Віртуальні виставки: що, як, навіщо?»; «Онлайн сервіси формування виставок: PreziNew, H5P»;
- «Формування відеоуроків»;
- «Бібліотекар-журналіст. Створюємо електронні публікації».

Робота в умовах карантину окреслила й загальні виклики, які постали перед бібліотекою. Серед них – неспроможність незначної кількості бібліотекарів стати частиною «цифрового життя», відсутність у деяких бібліотекарів розуміння, що бібліотека може дати спільноті в умовах фізичного дистанціювання. Більша частина працівники бібліотеки скористалися додатковою можливістю для самоосвіти в умовах карантину і продовжує наполегливо працювати та підвищувати свій особистісний та професійний рівень.

Цьогоріч бібліотека, у зв'язку з карантинном, проводила обслуговування користувачів онлайн та офлайн, використовуючи при цьому як традиційні, так і електронні інформаційні ресурси.

Відновлення звичайного режиму обслуговування читачів у приміщеннях бібліотеки розпочато у червні 2020 року, після послаблення карантину та проведення необхідних заходів для безпечної роботи та збереження здоров'я співробітників і читачів з дотриманням усіх протиепідемічних вимог.

Книгозбірня ЗВО у період здачі іспитів та завершення навчання проводить прийом літератури від студентів

випускників (бакалаври, магістри) та підпис обхідних листів. Не маючи можливості чекати закінчення карантину, бібліотека ВДПУ організувала прийом літератури. Дане питання було озвучено на вчентій раді університету та з дозволу ректорату відділи обслуговування бібліотеки частково відновили роботу офлайн, решта відділів залишилися працювати дистанційно.

Вихід з карантину – це час виняткової обережності. Було вжито заходи щодо дотримання терміну ізоляції книг та інших документів, повернених до бібліотеки. Прагнули здійснювати обслуговування без контакту з книгами, у рукавичках. Постійно очищали та дезінфікували тверді поверхні (столи, дверні ручки, комп'ютери та інші технічні засоби). Також забезпечили дистанцію між відвідувачами шляхом розстановки меблів.

З 1 вересня 2020 р., відповідно до наказу ректора ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського, повністю відновлюється діяльність бібліотекиофлайн.

Подальший вихід з карантину здійснювався відповідно до «Рекомендацій щодо виходу освітянських бібліотек з карантину, спричиненого епідемією COVID-19», розроблених ДНПБ України імені В.О.Сухомлинського НАПН України. Адміністрація бібліотеки попередньо розробила план-проект відкриття бібліотеки, що передбачав активне подальше використання дистанційного обслуговування, активізацію послуг електронної доставки документів, використання міжбібліотечного абонементу, оптимізацію зон обслуговування користувачів та організацію робочих місць бібліотекарів з дотриманням санітарних норм, розстановку меблів, маркування дистанції між відвідувачами з дотриманням соціально-безпечної відстані.

Після відкриття бібліотеки обслуговування користувачів здійснюється тільки на абонементях, обмежуючи доступ до читальних залів та фонду. Вхід до приміщень бібліотеки дозволяється при наявності захисної маски або респіратору. На абонементі організовано місця для обробки рук антисептичними засобами. Зрозуміло, що навіть після відновлення звичайної роботи бібліотеки слід дотримуватися правил безпеки, систематично проводити дезінфекцію робочих місць та техніки у процесі їх використання.

З 22 по 24 вересня 2020 року у бібліотеці педуніверситету було проведено масову видачу комплектів підручників та навчальних посібників першокурсникам. У надзвичайній ситуації, в зв'язку з епідемією COVID-19, видача проходила з дотриманням всіх протиепідемічних вимог. Під час масової видачі бібліотечні працівники ознайомлювали читачів з структурою, графіком роботи та правилами користування бібліотекою, послугами та ресурсами бібліотеки онлайн, доступом до електронної бази, репозитарію. Було обслуговано майже 600 студентів і видано близько 5000 примірників книг. Підручники отримали студенти майже всіх факультетів, за виключенням тих, які навчалися дистанційно.

Брати активну участь у житті університету, працюючи дистанційно, дозволило бібліотекарям використання платформ Meet, ZOOM.

На базі освітнього хабу «NotBox» Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського у дистанційному форматі пройшли секційні засідання серпневої конференції педагогічних працівників закладів загальної середньої та дошкільної освіти Вінницької міської ОТГ, де у вебінарах взяли участь директор бібліотеки Білоус В.С. з презентацією «Традиції та інновації в роботі

бібліотеки ВДПУ» та завідувач відділу ІТ Наугольних С. Г. проінформувала про інноваційні форми роботи бібліотеки.

Захід переконливо підтвердив, що співпраця є не лише необхідною, а й найбільш ефективною, адже об'єднані зусилля дають кращий спільний результат!

В перших числах жовтня було проведено онлайн-лекції-презентації «Вступ до спеціальності. Основи бібліотечної культури» для студентів першокурсників спеціальності «Дошкільна освіта» та «Початкова освіта». Виступ за темою "Інноваційні форми діяльності бібліотеки ВДПУ" ознайомив студентів з можливостями роботи бібліотеки в режимі онлайн, щоб в майбутньому використовувати їх для навчання.

21.10.2020 для студентів факультету математики, фізики, комп'ютерних наук і технологій проведено онлайн-виступ «Академічна доброчесність». Що таке академічна доброчесність? Яких основних правил потрібно дотримуватись при написанні наукових робіт? Які є ресурси для перевірки на антиплагіат? Ці та інші питання основ академічної доброчесності були у фокусі уваги цієї зустрічі.

Книгозбірня Педуніверситету, працюючи в форматі онлайн, як і раніше, продовжує культурну, інформаційну і просвітницьку діяльність для читачів, з надією на скору зустріч у бібліотеці.

Велику популярність у віртуальних користувачів мали інформаційні відео, створені бібліотекою та розміщені в соцмережах.

В Facebooke бібліотека представляла віртуальні виставки з нагоди відзначення визначних подій, свят та дат як в Україні, так і в світі:

- до Дня захисника України та Дня козацької слави – відео-презентацію «Козацькому роду нема переводу» та виставку літератури;
- до Дня української писемності та мови – тематичну виставку-перегляд літератури «Як річка з роду і до роду, так мова з'єднує народ» та відео-презентацію «Нас една мова».

Вже не перший рік бібліотека проводить бібліомарафон «ПОДАРУЙ БІБЛІОТЕЦІ КНИГУ». Цьогоріку він набув нового онлайн-формату. Працівники книгозбірні, викладачі університету презентували книги, які передавали до фонду бібліотеки на сторінці бібліотеки у Facebooke. Це дало можливість ознайомити користувачів бібліотеки з новими надходженнями до книгозбірні.

Отже, працівники бібліотеки ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського продемонстрували, що здатні швидко реагувати на виклики сьогодення, адаптуватися до нових умов і продовжувати інформаційне забезпечення потреб та запитів студентів, викладачів, науковців.

Список використаних джерел:

1. Колесникова Т.О. Організація віддаленої роботи колективів бібліотек університетів України за часів драматичних невідомостей. URL: <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/handle/123456789/11914>
2. Білоус В.С. Дистанційна робота бібліотеки закладу вищої освіти / В.С. Білоус // V Міжнародна науково-практична конференція «Інформація та соціум» ДонНУ, 25 червня 2020

Науково-дослідна діяльність Наукової бібліотеки ВНМУ: погляд крізь десятиріччя

*Майя Мельник, заступниця директорки
Наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова*

Сьогодні бібліотеки нарівні з іншими процесами роботи проводять наукові дослідження та впроваджують їх у свою повсякденну діяльність. Науково-дослідна діяльність Наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова здійснюється за такими напрямками:

- науково-літературознавча: спрямована на всебічне розкриття фондів, удосконалення бібліотечного та інформаційного обслуговування користувачів;
- науково-методична: вивчення та застосування досвіду інших бібліотек, розроблення рекомендацій та організаційно-методичних матеріалів;
- науково-бібліографічна: науково-бібліографічний супровід наукової роботи університету і бібліотеки, видання покажчиків, аналітичних оглядів;
- науково-краєзнавча: здійснення пошукової роботи в галузі історико-медичного краєзнавства, створення повноцінного зібрання наукових біографій вчених, їхніх праць, повнотекстової бази даних краєзнавчих матеріалів, відображення краєзнавчих розвідок у біобібліографічній продукції.

Напрями науково-дослідної роботи протягом останніх 10 років значно розширились. Внаслідок змін та інформаційних можливостей бібліотеки, рівня роботи підрозділів, зайнятих впровадженням нових технологій, розширилась і тематика наукових досліджень. Співробітники

розробляють актуальні наукові теми: збереження і популяризації книжкових фондів, роль книги в соціокультурному просторі, дослідження історії університету, та на їх основі готують біобібліографічні покажчики, історичні нариси, методичні видання, статті, доповіді.

За період 2010-2020 рр. працівниками Наукової бібліотеки було підготовлено 481 напрацювання: видань – 222, доповідей – 94, статей – 165.

З кожним роком зростає кількість працівників, які залучаються до науково-дослідної роботи бібліотеки. Якщо у 2010 р. їх було лише 5, то у 2015-2020 роках щороку до роботи залучалося в середньому 13 осіб. При цьому частина співробітників проводять локальні, одноразові, вузькотематичні дослідження (виступи на конференціях, статті у фахових виданнях), а частина – з року в рік долучаються до різних напрямків наукових досліджень бібліотеки. У 2020 р., враховуючи масштабність дослідження, було сформовано групу з 7 співробітників, які брали участь у підготовці монографії «Вінниця – місто послідовників М. І. Пирогова»

Вивчення фонду бібліотеки відбувається за 2 напрямками дослідницької роботи: ретроспективного (рідкісні та цінні видання) та літературознавчого (художня література медичної тематики), метою яких є знайомство читачів з невідомими іменами, всебічне розкриття фонду, презентація його новизни.

Сторічна діяльність Наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова сприяла накопиченню видань, які з плином часу отримали статус унікальних і становлять основу колекцій рідкісного та цінного фонду. Книжкові пам'ятки XVII-XX ст. користуються попитом серед науковців і студентів університету. Протягом останнього десятиліття активно проводилася робота по їх збереженню, формування іменних

колекцій і довідково-пошукового апарату. Бібліотека здійснює поступальну роботу з їх збереження та популяризації.

Активні наукові дослідження друкованої спадщини бібліотеки та їх розкриття розпочалися з 2018 р. Значну увагу спрямовано на всебічне вивчення колекцій, які є свідченням становлення та розвитку медичної галузі. Особливою приємно, коли в процесі атрибуції документів знаходяться видання краєзнавчого спрямування, а їх опрацювання перетворюється у своєрідне наукове дослідження.

Грунтовне дослідження «Історія акушерства та гінекології в мистецтві: еволюція поглядів та стереотипів» було представлено на Міжнародному медичному Конгресі «Сучасні аспекти збереження та відновлення здоров'я жінки» (Вінниця, 2019) організованого кафедрою акушерства та гінекології ВНМУ ім. М. І. Пирогова. Кожному, хто бажає безпосередньо доторкнутися до становлення історії медицини цікавим буде «Дослідження документального спадку наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова з історії формування українських акушерських шкіл» (2020).

Окремим напрямком дослідження фонду є «Книги, понівечені сталінським терором». Зазвичай це публікації 30-х років ХХ ст., в яких цілеспрямовано вирізано або вирвано певні сторінки. Серед фонду бібліотеки віднайдено книги, які зазнали такої цензури – це збірки класиків української літератури І. Котляревського, І. Нечуя-Левицького, Т. Шевченка, М. Коцюбинського, П. Мирного та ін. Ця тематика висвітлена у публікаціях «За завісою цензури» (2017), «Не знищені терором сторінки...» (2020).

З 2010 р. розпочато цикл досліджень літературознавчого напрямку. Роки плідної праці дали змогу працівникам бібліотеки розробити та реалізувати проєкт «Медицина в

художній літературі та мистецтві». Систематизовані напрацювання лягли в основу 4 рекомендаційних бібліографічних покажчиків, які знайомлять з творчістю письменників-лікарів, найпопулярніших серед студентів-медиків. Також результати цієї роботи були оприлюднені у вигляді статей та доповідей. Зокрема, «Проект бібліотеки «Світ медицини в художньому слові» (2019), «Уміє слово мудре печаль лікувати» (2020), «Образ лікаря у творах образотворчого мистецтва» (2012).

В рамках проєкту «Медицина в художній літературі» підготовлено ряд досліджень, що стосуються творчості Т. Г. Шевченка: «Медицина у прозових творах Т. Г Шевченка» (2019), «Життя і творчість крізь призму медицини»: до 155-річчя з дня смерті Тараса Григоровича Шевченка (2016), «Великий рід Великої Людини» (2014).

Бібліотека сприяє популяризації поетичних творів студентів і співробітників університету й підготувала 8 поетичних збірок: «Схованки душі» (2008) Ольги Швець, «Вічність-загадка» (2014) та «Музика моїх гір» (2016) Гюлане Мусаєвої. У виданні «На крилах натхнення» (2011) представлено творчість студентів та викладачів університету. 20-річний ювілей «Студії Вежі» було вшановано збіркою «Подих весни» (2016), де вперше побачили світ вірші поетів-початківців, студентська проза та малюнки. Порадником та наставником для молоді була і є бібліотекар Л. Ф. Лізановська, з-під її пера також вийшли друком дві збірки віршів «Мелодія золотої осені» (2007) та «Троянди від сина» (2014). Її поезії ввійшли до збірника поетичних творів працівників медичних бібліотек України (2018) та друкувалися на сторінках періодичних видань.

Загалом, дослідження літературознавчого напрямку відображено у 8 виданнях, 4 статтях, 4 доповідях. Видано 8 поетичних збірок, змонтовано 4 буктрейлери.

Важливим напрямом діяльності Наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова є здійснення науково-дослідної, пошукової роботи в галузі історико-медичного краєзнавства, яка здійснюється в рамках проєкту «Пам'ять університету». Цей проєкт охоплює тематику: «Вінницький медичний інститут в роки Другої світової війни», «Зламани, але нескорені», «Історія ВНМУ ім. М. І. Пирогова в документах і спогадах», «У бронзі, мармурі й граніті», «Літопис випускників»

Протягом 10 років планомірної роботи опрацьовано й систематизовано значну кількість матеріалів про історію університету й кафедр з часу створення до сьогодні, про науковців і їх наукову спадщину, внесок у розвиток вітчизняної та світової медицини, про життя і діяльність видатних медиків Вінниччини та Поділля починаючи з 18 ст.

Загалом, протягом 2010-2020 р. підготовлено 103 історико-краєзнавчих праці: 24 видання, 61 публікацію, 18 доповідей. Згідно аналізу краєзнавчої роботи, який проводила Національна наукова медична бібліотека, у 2017 р. Наукова бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова була визнана в авангарді серед медичних бібліотек України.

У результаті проведених досліджень підготовлено низку краєзнавчих біобібліографічних видань, які представляють життєпис лікарів, краєзнавців, істориків, письменників, ректорів ВНМУ ім. М. І. Пирогова, професорів.

У 2012 р. розпочато випуск календаря знаменних і пам'ятних дат «Вінниччина медична», яке популяризує імена славетних співвітчизників, висвітлює їх внесок у становлення і

розвиток медицини краю, науковців ВНМУ ім. М. І. Пирогова, визначні події в житті університету тощо. З 2018 р. це видання почало виходити у двох тематичних випусках: «Вінниччина медична» і «ВНМУ ім. М. І. Пирогова: ювілеї, події, дати». Удосконалено й дизайн видань: тематичні світлини передають красу та унікальність університету, а поезія, яка приваблює і зачаровує своєю неповторністю, свідчить про талант і вишуканість його студентів, науковців, бібліотекарів.

Ряд видань підготовлено спільно з Національною медичною науковою бібліотекою України: «І я знов живий світ оглядую...»: до 180-річчя від дня народження Степана Руданського (2014), «Життя, присвячене людям: до 160-річчя з дня народження В. К. Високовича (2014), «Лікар Олексій Боржковський – нащадок славетного роду : до 80- річчя від дня народж. (2014), «Пирогов М. І. 1810 – 1881» (2010).

Краєзнавець бібліотеки О. Юрчишина брала участь у зйомці історико-документального короткометражного фільму «Духовна єдність поколінь. Родовід» (2018), присвяченого 185-й річниці від дня народження Степана Руданського. Фільм створено за сприяння Житомирського обласного об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка.

Наукові напрацювання бібліотеки були представлені у збірниках матеріалів і тез науково-практичних та історико-краєзнавчих конференцій. Лише у 2019 р. співробітники бібліотеки підготували 12 наукових статей та 5 електронних документів.

Багаторічна щоденна робота бібліотеки лягла в основу монографії «Вінниця – місто послідовників М. І. Пирогова» (2020 р.), яке стало переможцем конкурсу «Бюджет громадських ініціатив м. Вінниці».

Чільне місце в роботі бібліотеки займає науково-бібліографічна діяльність, яка поєднує інформаційну й наукову складову. Вагоме місце належить бібліографуванню науково-педагогічного доробку професорсько-викладацького складу університету, основу якого становлять видання щорічних біобібліографічних покажчиків серії «Вчені нашого університету» до ювілейних дат.

Протягом 2010-2015 років наповнення покажчиків здійснювалося відповідно до визначених розділів: біографічний нарис, дати життя і діяльності, список учнів, список наукових праць і публікацій. Останні 5 років біобібліографічні покажчики набули більш глибокого наповнення, розширився їх зміст, суттєво змінився й дизайн. До роботи над виданням активно долучається сам науковець – узгоджує розділи, обирає формат, дизайн обкладинки. До видання включаються автобіографічні нариси, спогади і розповіді колег, слова подяки від учнів, пам'ятні світлини. Покажчик можуть доповнювати розділи про винаходи або визначні здобутки науковця; розділ улюблених афоризмів науковця, які допомагають в різних життєвих ситуаціях і педагогічній діяльності. Саме головне – зміст покажчика, його наповнення повністю відповідають побажанню науковця. Враховуючи всі ці деталі, видання стає душевнішим, а співпраця з науковцем переростає у дружньо-ділові стосунки та додає престижу бібліотеці.

Наукові напрацювання фахівців бібліотеки представлено в наукометричній базі Google Академії. На сьогодні створено профілі: О. А. Юрчишина (h-index – 2), В. В. Кокус (h-index – 2), Н. М. Кравчук (h-index – 1), та Я. С. Бондарчук. Загалом подано 93 статті.

Складовою науково-дослідної роботи, фундаментом для впровадження різноманітних бібліотечних інновацій є методична діяльність бібліотеки, яка здійснює:

- аналіз діяльності бібліотеки та методичного об'єднання бібліотек ЗВО м. Вінниці;
- вивчення й інформування про передовий бібліотечний досвід та його впровадження;
- організацію заходів з підвищення кваліфікації;
- надання методичної допомоги, створення методичних матеріалів;
- розробку наукових досліджень, їх висвітлення;
- участь у науково-практичних заходах.

Протягом останніх 3 років активно здійснювалося вивчення, узагальнення та впровадження в практику новітніх бібліотечних технологій, що мало велике значення для покращення діяльності бібліотеки.

На рівні методичного об'єднання організовано науково-практичні конференції, семінари, круглий, експрес-університет, навчальний цикл підвищення професійної майстерності, Першу (2018) і Другу школу медійної грамотності (2019). Протягом 2017-2020 років у підвищенні кваліфікації значна роль належала проведенню навчальних тренінгів.

Результати досліджень бібліотеки оприлюднювались на всеукраїнських науково-практичних заходах. Працівники бібліотеки висвітлювали питання бібліотекознавства, документознавства та автоматизації бібліотечних процесів, краєзнавчу та соціокультурну роботу.

Для бібліотечних фахівців розроблялися методичні видання серії «На допомогу бібліотечному фахівцю»: «Списання документів у програмі РБІС64» (2017), «Організація відкритого доступу до бібліотечного фонду»

(2017), «Інтеграція у віртуальний простір як складова успіху наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова» (2017), «Автоматизована книговидача в науковій бібліотеці ВНМУ ім. М. І. Пирогова» (2013), «Традиційні та нові підходи до обліку і зберігання бібліотечних ресурсів» (2013).

У періодичних виданнях стали активно висвітлюватися бібліотечні напрямки роботи, зокрема, «Елементи бібліотечного маркетингу в діяльності Наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова» (2020), «Використання тайм-менеджменту в бібліотеці» (2020), «Тимбілдинг або «один у полі не воїн» (2020), «Діапазон послуг і ресурсів бібліотеки у віддаленому режимі» (2020), «Вебарсенал сучасної бібліотеки – вагомий засіб успішної комунікації» (2019), «Медіаграмотність: актуальний напрямок у роботі сучасних бібліотек. Досвід зарубіжних країн» (2019), «Медійна грамотність в освіті та науці: діалог бібліотекаря & користувача» (2019) та ін.

З метою обґрунтованого підходу до подальшого розвитку бібліотеки, вдосконалення її функцій, методів і форм роботи, бібліотека щороку здійснює низку соціологічних досліджень потреб, інтересів та вподобань читачів: «Наукова бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова. Якою їй бути?» (2017), «Медіаграмотність: практичні навички та перспективи розвитку» (2019), «Бібліотечний менеджмент в контексті нового часу» (2019), «Бібліотека з погляду молодого спеціаліста-бібліотекаря» (2014).

Систематичну й планомірну роботу здійснювала бібліотека з метою вивчення думки користувачів щодо якості та комфортності бібліотечно-інформаційного обслуговування, книгозабезпечення студентів та окреслення пріоритетів її розвитку. З інтервалом у 2 роки проводилися опитування:

«Foreign Literature Department from the Student's Point of View : questionn aire analysis = Відділ обслуговування літературою іноземними мовами з погляду студента» (2019), «Вивчення потреб англомовних користувачів у навчальній літературі» (2017), «Аналіз книгозабезпеченості студентів англомовної форми навчання» (2015), «Форми і методи роботи з читачами: як привернути увагу до бібліотеки» (2015), «Аналіз книгозабезпеченості та книговидачі студентам англомовних груп за 2010-2012 рр.» (2012).

В 2015 р. розпочато випуск дайджесту «Сучасні орієнтири університетських бібліотек: досвід роботи методичного об'єднання бібліотек ЗВО м. Вінниці», де двічі на рік висвітлюються основні напрямки діяльності бібліотек ЗВО м. Вінниці, їх здобутки та напрацювання. В 2019 р. це видання було оновлено: змінено назву на «Бібліопростір», оптимізовано та вдосконалено дизайн, додано творчу сторінку, де представлено творчість бібліотекарів та цікаві матеріалами про книги та бібліотеки світу, інформація подається в форматі рубрик.

Протягом багатьох років багатоаспектна робота колективу бібліотеки відображалася на сторінках університетської газети «Молодий медик», згодом на шпальтах всеукраїнських газет та журналів «Бібліотечний форум України», «Слово Просвіти», «День», «Кримська світлиця», та місцевої – «Вінницька газета», журналу «Вінничанка», «Вісник Вінницького національного медичного університету» тощо. Щодо тематики наукових публікацій, то вона значно розширилася та висвітлює: бібліотечно-бібліографічне обслуговування користувачів, впровадження інформаційних технологій у бібліотечну практику: наукове опрацювання документів, соціокультурну роботу, роботу з читачами.

Підсумком 50-річної публікаційної та видавничої діяльності бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова є бібліографічний покажчик «Публікації працівників бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова (1967–2017)» (2017), в якому вперше зібрана й систематизована інформація про науково-дослідну роботу бібліотеки. Окремими виданнями, біобібліографічними покажчиками, представлено наукові здобутки директорів Наукової бібліотеки Л. І. Шпукал «Віддіність бібліотеці» (2012) та Н. М. Кравчук «Літопис праці, успіхів, здобутків» (2019), в яких систематизовані статті, доповіді та виступи на наукових заходах, бібліографічні та методичні матеріали, бібліографічні бюлетені, дайджести та інші інформаційні видання.

Усі видання та наукові публікації співробітників бібліотеки представлені на вебсайті бібліотеки в розділі "Публікації працівників бібліотеки".

Про результати науково-дослідної роботи бібліотека щороку звітує перед проректором з наукової роботи ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

Отже, науково-дослідна робота бібліотеки досить значима, носить поступальний характер, продовжує набирати ваги і водночас сприяє підвищенню фахового рівня співробітників та удосконаленню всієї діяльності бібліотеки як наукового, освітнього, комунікаційного, інформаційного та культурного центру.

Роль бібліотеки в науковому процесі університету

*Латуша Н. М., головна бібліотекарка
бібліотеки ВНАУ*

Бібліотека ВНАУ є структурним підрозділом університету, що забезпечує літературою та інформацією навчально-виховний та науковий процес.

Бібліотека підтримує науковців на всіх стадіях їх діяльності. Ще починаючи з першого курсу навчання в університеті бібліотека формує інформаційну культуру майбутнього науковця. До послуг користувачів фонд бібліотеки, що становить близько 225 тисяч примірників. Поряд з традиційними ресурсами та послугами через веб-сайт бібліотеки надаємо доступ до власних, вільних та придбаних електронних інформаційних ресурсів. Гордістю бібліотеки є електронний каталог, який містить записи назв книг усього навчально-наукового фонду наявного в бібліотеці та записи статей з періодичних видань які надійшли до книгозбірні (більше 218 тисяч записів). Для послуг користувачів університетський репозитарій, який містить результати наукових досліджень науковців ВНАУ, а це більше 25 тисяч документів.

У демонстраційній залі наукових досягнень науково-педагогічних та педагогічних працівників ВНАУ та Консорціуму розгорнуто на вітринах згруповані за кафедрами підручники, начальні посібники, монографії, папки з публікаціями науковців ВНАУ. Для пошуку інформації облаштовано автоматизовані робочі місця, що дає змогу оперативно знайти та роздрукувати потрібний матеріал.

Корисними та необхідними послугами для науковця під час написання статті є електронна доставка документу,

присвоєння індексів УДК на книги та статті, консультування з бібліографії та вибору журналу для публікації результатів дослідження.

Вагоме значення має сервіс «Книгозабезпеченість дисциплін» що взаємопов'язаний між автоматизованою бібліотечною системою ВНАУ і електронною системою управління ВНЗ. Послуга дозволяє проводити моніторинг книгозабезпеченості навчального та наукового процесу (акредитація кафедр), покращує якість комплектування фонду.

Потреби користувача, потреби науковця, діяльність національного закладу вищої освіти формують нові напрямки в роботі бібліотеки.

За останні роки масштабних змін зазнала наукова сфера. З'явилися електронні архіви наукових документів, наукометричні бази даних. Завдяки новим інформаційним технологіям з'явилася можливість для вченого відслідковувати он-лайн наявну інформацію з теми свого дослідження, співпрацювати з колегами з інших країн в єдиному науковому просторі. Рівень роботи університету сьогодні визначається за низкою критеріїв, одним з яких є рівень публікаційної активності. При цьому успішність роботи професорсько-викладацького складу оцінюється не за загальною кількістю опублікованого матеріалу, а за наявністю статей в найавторитетніших міжнародних базах даних.

В зв'язку з цим у 2018 році перед бібліотекою було поставлено завдання:

- створити профілі університету у Scopus, Web of Science, Google Scholar;
- у співпраці з науковцями створити та відредагувати особисті профілі в наукометричних базах, створити ідентифікатори (ORCID, ResearcherID);

- забезпечувати доступ до електронних наукових баз даних передплачених МОН України;
- підтримувати в актуальному стані базу даних публікацій викладачів Scopus, Web of Science;
- відслідковувати зростання індексу Хірша науковців ВНАУ у відповідних базах даних;
- сприяти розповсюдженню результатів наукових досліджень.
- провести для науковців навчання з використання електронних баз даних;

Ми справилися з поставленими задачами.

Бібліотека адмініструє наукову частину університетського репозитарію, адмініструє профіль університету у наукометричних базах. Подаємо матеріал про науковців до системи Бібліометрика української науки.

Створена база даних публікацій з Scopus, Web of Science науковців ВНАУ за кафедрами. Усі викладачі мають ідентифікатори ORCID, ResearcherID (Publons).

Бібліотека тісно співпрацює з науковим відділом. Готуємо або перевіряємо матеріал що стосуються наукометрії:

- дані в МОН України (щодо підтвердження статусу національного, про державну атестацію ЗВО, річний звіт та ін.);
- наукометричні показники викладачів (для включення їх у редколегію журналу; для подання на проект, списання годин);
- документи на преміювання викладачів за публікації у журналах що входять у Scopus та Web of Science (перевірка афіліції, імпакт-фактору чи SNIP журналу).

Нашу внутрішню роботу в напрямку наукометрії можна подати виразом:

моніторинг — аналіз — уточнення невідповідностей — збереження даних

У базах даних Scopus, Web of Science налаштовано функцію сповіщення за афіліцією університету. В результаті чого одразу стає відома інформація про наявність нових статей з профілю вузу. В свою чергу викладачі повідомляють про свої публікації які мають бути або вже є у Scopus та Web of Science. Проаналізувавши інформацію з двох джерел (дані з наукометричної бази та дані від науковців) завжди виникають певні невідповідності причиною яких стали помилка автора статті чи видавництва журналу яке подає данні до електронної бази даних. Можна навести такі приклади:

- помилка видавництва журналу при експорті даних (невірний рік видання, помилка в назві, афіліція);
- науковець невірно вказав назву установи, або вказав іншу установу (афіліція);
- науковець зробив помилку у своєму прізвищі, або подав інший варіант його написання, в результаті чого утворилося два профіля;
- наявність чужих статей у профілі (злиття системою двох профілей науковців з однаковим прізвищем);
- журнал більше не індексується в електронній науковій базі даних

В разі виявлених недоліків перевіряємо інформацію на сайті журналу, уточнюємо реквізити публікації, ведемо переписку з представниками Elsevier та Clarivate та допомагаємо науковцю упорядкувати особистий профіль.

Співпраця з науковцями відбувається на різних рівнях: факультет, кафедра, група аспірантів, індивідуальна консультація.

Були проведені тренінги з тем: пошук інформації в електронних базах даних, підтримка особистого профілю, наповнення університетського репозитарію та ін. У читальному залі організовували перегляди вебінарів від Elsevier та Clarivate для науковців.

В зв'язку з пандемією коронавірусу почастишали довідки по телефону, viber, ведем переписку по email. Інформацію про майбутні вебінари та іншу корисну інформацію постійно розміщуємо на бібліотечному сайті, сторінці фейсбук, у стрічці новин університетської мережі «Сократ». На бібліотечному сайті у розділі «Інформація для науковців» розміщуємо:

- інструкції з використання баз даних, наповнення репозитарію, впорядкування особистого профілю, вибору журналу;
- матеріали про те, що являють собою показники журналів (імпаکت-фактор, SNIP, SJR, Cite Score, квартиль) та як їх переглянути у Scopus та Web of Science;
- матеріали з академічної доброчесності;

Можна з певністю стверджувати, що роль бібліотеки є досить важливою у навчальному та науковому процесі університету. Ми реагуємо на зміни, виконуємо нові завдання, створюємо нові послуги та постійно підвищуємо свій професійний рівень.

Онлайн-форми та складові успіху соціокультурної діяльності бібліотеки

Інна Гулик, завідувачка відділу культурно-просвітницької роботи Наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова

«Настав час тотального обміну інформацією між конкретними людьми. В цьому і полягає майбутнє інтернет-реклами: ніщо не спрацює краще, ніж рекомендація твого друга, яку ти можеш подивитися на його сторінці».

Марк Цукерберг

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) вносять динамічні зміни в суспільство. Вони впливають на всі аспекти життя. А з огляду на обмеження, які з'явилися під час всесвітньої пандемії, ІКТ стали найбільш ефективним засобом для спілкування між людьми. Суспільство перейшло на новий рівень розвитку засобів донесення інформації – відеоконференції, вебінари, інтерактивні уроки і семінари. Такі технології активно почали використовуватися в освітніх цілях, а саме для підтримки та вдосконалення навчання студентів та розвитку навчального середовища. Якість знань на дистанційному навчанні буде оцінена згодом, а завданням бібліотеки на сьогодні – це не втратити зв'язок із «своїм» читачем.

Якщо бібліотека хоче бути сучасною, орієнтованою на користувача, вона повинна звернути особливу увагу на соціальні медіа та роботу в них. Адже бібліотека – це не тільки книги, а, насамперед, – люди. Бібліотечний сайт як продукт таких технологій – необхідність нашого часу, сторінка бібліотеки в соціальній мережі – тренд ХХІ століття. Наявність

в бібліотеці цих складових створює повноцінний образ не тільки «ресурсного центру», здатного активно функціонувати в цифровому середовищі, а й як сучасної, актуальної соціокультурної установи.

До поширених в бібліотеках онлайн-послуг відносяться:

- електронні тематичні презентації,
- віртуальні книжкові виставки (виставка-портрет, виставка нових надходжень, виставка однієї книги, виставка з аудіосупроводом, виставка-ілюстрація з мультимедійним контентом),
- буктрейлери,
- буктуб (літературний відеоканал, де проводиться огляд книг)
- інтерактивні вікторини,
- онлайн-анкетування,
- лонгрід (текст перемежований відеороликами, зображеннями, виділеними цитатами),
- медіакурси за різними напрямками (уроки бібліотечної грамотності),
- електронна доставка документів (ЕДД),
- віртуальна довідка,
- відкритий доступ до продукції бібліотеки (е-видання та цифрові колекції, за умови дотримання авторського права).

Для прикладу, буктрейлер вже давно увійшов в практику роботи бібліотек як один із способів художньо-образного емоційного впливу. Створивши відеоролик на художню книгу чи навчальний посібник, розміщують його на відеохостингах і активно розповсюджують на сторінках бібліотек в соціальних мережах. Кількість вподобайок та переглядів ролику стає показником роботи. Головне, щоб

продукт не став флудом (повідомлення, що не несуть жодної нової або корисної інформації). Якість синтезованої інформації, а не її кількість, приводить до успіху.

До бібліотечної професійної компетентності в інтернет-комунікаціях відносяться:

1. Знання та вільне орієнтування в інтернет-ресурсах.
2. Активне використання соціальних мереж та спільнот.
3. Інтерактивне чи пасивне онлайн-спілкування (е-пошта, форуми, чати, веб-конференції, вебінари).
4. Інформаційна, технологічна медіаграмотність.

В нашій діяльності комунікація – це процес двостороннього обміну ідеями та інформацією, який веде до взаємного розуміння і сьогодні «електронна» комунікація досягла майже необмежених можливостей. Реалії сьогодення змінили традиційні підходи взаємозв'язку з читачем. Соціальні мережі стали основним засобом спілкування, підтримки, розвитку, спільного пошуку, зберігання, редагування та класифікації інформації, обміну медіаданими. Вказані системи дають змогу надсилати необхідну інформацію, проводити консультації, здійснювати просвітницьку роботу. В практиці онлайн-комунікації з читачем бібліотеки активно використовують соціальні мережі Facebook, Instagram, Telegram, а останнім часом додався Tik Tok.

Tik Tok надзвичайно популярна платформа для коротких відеороликів, де прямо в додатку можна редагувати, додавати їм ефекти і музику. Число активних користувачів вже перевищило 800 мільйонів (серед яких в основному молодь), а рекламні можливості не поступаються Instagram. На червень місяць цього року у Tik Tok зареєструвалося 1,23 млн. українців.

Робота соціальних мережах полягає не тільки в оперативному розміщенні новин, а й в постійній підтримці зв'язку з користувачами. Складові успіху сторінки в соцмережах:

- **Унікальність.** Інформація, яку ви публікуєте, повинна бути актуальна і цікава. Не копіюйте часто матеріали з інших ресурсів, створюйте власний продукт.
- **Візуальність.** Сучасна молодь більше схильна до сприйняття візуальної інформації, тому одним з плюсів будь-якої публікації буде використання інфографіки, ілюстрацій, картинок «в тему». Це в рази підвищує зацікавленість фоловерів до того чи іншого посту.
- **Регулярність.** Публікації повинні виходити систематично. Два, три, чотири або сім разів на тиждень – залежить від обраного вами графіка «заліву» постів і цільової аудиторії.

«Вірусні» публікації. *Пости повинні бути живими, емоційними. Вірусний контент створюється на теми, які завжди викликають відгук: діти, тварини, новини, гендерні питання, психологія відносин, політика, лайфхаки, провокації, пранки. Найлегше і найшвидше користувач реагує на гумор.*

- **Оригінальність і своєрідність подачі матеріалу.** *Одну і ту ж інформацію можна подати двома абсолютно різними способами: чітко, ясно, лаконічно, «сухо» – варіант однозначно не для соціальної мережі; та оригінально, привабливо, своєрідно – щоб захотілося «вподобати». Саме від того, як подали інформацію і формується думка про той чи інший об'єкт.*
- **Організація цікавих конкурсів, акцій, опитувань** спонукає бажання брати участь, не залишатися осторонь, частіше «заглядати» в групу,

цікавитися новинами, пов'язаними з бібліотекою і читанням.

- **Адресність.** *Обов'язково в розділі «інформація» необхідно вказувати: графік роботи бібліотеки, повна назва організації (бажано), офіційний сайт, електронна пошта, телефон, як дістатися до бібліотеки (гугл-карти вам в поміч).*
- **Оформлення обкладинки сторінки.** *Не варто забувати, що це не просто додаток до дизайну, це свого роду обличчя вашої бібліотечної групи.*

Завдяки анонсу події на сторінці бібліотеки у соцмережах можна зібрати досить широку аудиторію. В афіші зазначаємо попередню інформацію про подію, яка має відбутися найближчим часом. Чітко вказуємо час, посилання на сторінку, мету та зміст і умови участі. Створивши подію, наприклад, у Facebook, продовжуємо інформувати фоловерів про проміжні результати проєктів, конкурсів, акцій. Після завершення онлайн-заходу обов'язково повідомляємо про підсумки і перспективи розвитку події, ілюструємо відео- та фотоматеріалами (можна скріни екрана), активно реагуємо на коментарі та відгуки глядачів.

Цікава форма роботи BOOK-FEST (фестиваль книги), що включає цикл заходів: зустрічі з поетами і письменниками, літературні читання, виставки, лекції, презентації книг, замість традиційного книжкового ярмарку можна презентувати книжковий онлайн-аукціон .

В сучасних реаліях основним завданням для бібліотек є знаходження інформації, подальше її синтезування і донесення до користувача.

Що можна публікувати ще?

- добірки книг;
- хіт-паради фільмів, знятих за мотивами книг;
- рейтинги популярності письменників чи творів;
- порівняння книг і запрошення до дискусії в коментарях;
- вікторини;
- відповіді на типові запитання про бібліотеку;
- цитати (до 5 відсотків контенту);
- інфографіка про історію і життя бібліотеки;
- лайфхаки;
- тести;
- цікавинки по типу «А ви знали, що ...»;
- добірка корисних ресурсів в інтернеті;
- майстер-класи з мовлення, сценічної майстерності, HAND-MADE, makeup, тощо.

Список можна продовжувати безмежно, все залежить від креативності.

Методика будь-яких форм соціокультурної діяльності серед студентства спирається на закони психології й педагогіки і має свої внутрішні закономірності функціонування. Успішність онлайн спілкування з юнацтвом залежить від багатьох критеріїв:

1. Знання предмету (професіоналізм) – не можна рекомендувати книгу, якщо не знаєте її змісту.
2. Впевненість у якості, важливості інформації – маємо бути впевненими в тому, що продукт чи послуга дійсно відповідає потребам користувача.
3. Любов до читача – якщо до вас звернулися за інформацією, людина як мінімум сподівається на шанобливе ставлення та щире зацікавлення. Отримавши вичерпну консультацію та порцію позитиву

- завдяки спілкуванню, звернеться знову ще й порекомендує своїм друзям.
4. Впевненість у собі – спокійно і з гідністю спілкуйтеся, пам’ятайте, що ви – обкладинка й реклама бібліотеки разом узяті. Користувач буде знову звертатися до вас у підсвідомому прагненні отримати частку вашої впевненості. Адже послуга чи знання, отримані під час особистого спілкування через вебкамеру, телефон чи переписку в чаті, у свідомості (особливо молодій людині) асоціюватиметься з тією людиною, яка їх надала.
 5. Оптимізм, приязність – головні інструменти успішної комунікації з користувачем. Навіть якщо це онлайн-листування, внутрішня посмішка налаштує вас на успішне спілкування.

Приклад використання ІКТ. Вже більше двадцяти років на базі бібліотеки функціонує творча студія “Вежа”. Для оперативної комунікації між студійцями на початку 2019 року в Telegram сформований чат, який використовується як колективний месенджер. Там учасники діляться фото та відео, текстовими повідомленнями, анонсують теми наступних занять, в текстових повідомленнях діляться враженнями від прочитаних книг та рекомендують до перегляду фільми й програми саморозвитку. В умовах жорсткого карантину ми були змушені перенести наші щотижневі зустрічі в онлайн-площину. Спробували використовувати Discord. Ця програма дозволяє спільноті швидко комунікувати з допомогою текстових, відео- або голосових повідомлень, але не всі студенти змогли встановити цей додаток на свої девайси. Колегіально вирішили скористатися сервісом Microsoft Teams,

що дозволяє користувачам об'єднуватися в команди для вирішення робочих завдань. Інтерфейс Microsoft Teams дозволяє створювати публічні і закриті чати, спільно працювати над документами за допомогою Word, Excel і PowerPoint, обмінюватися аудіо- і відеоповідомленнями, проводити аудіо- та відеоконференції, влаштовувати онлайн-зібрання, тощо. Тут наявні всі актуальні для подібного сервісу інструменти: система повідомлень, інтеграція з зовнішніми сервісами, розумний пошук, боти, мобільні додатки для iOS, Android і Windows Phone. Ця програма використовується університетом для проведення лекцій та занять, і студенти мають тут свої акаунти. Був створений канал «Вежа», де традиційно щочетверга проводяться онлайн-засідання. Студенти з дому, як то кажуть «не знімаючи піжами», за допомогою відеозв'язку беруть участь в дискусіях, читають свої вірші, спілкуються. Відчуття присутності дуже чітке. Але всі учасники студії з нетерпінням чекають зустрічі в реальному світі.

Інтернет надає бібліотекам необмежений простір для ініціативи і творчості, тут можна отримати необхідні інструменти для саморозвитку і самореалізації. Звичайно, щоб знайти та втримати свого онлайн-користувача, потрібно докласти багато зусиль та часу. Лише один клік мишкою – і ваша аудиторія збільшиться або ж зменшиться в своїй кількості. Це надихає і спонукає до подальшого розвитку.

Презентація видання "Вебкомунікація та бібліотека: технології успішної взаємодії"

*Ярослава Бондарчук, завідувачка науково-методичного відділу
Наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова*

Від творчих пошуків до інноваційних форм роботи

Сучасний світ стрімко змінюється. Цифрова епоха дає людству колосальні можливості і їх необхідно використовувати для покращення і вдосконалення усього, що нас оточує. І чи не найбільше ця теза стосується діяльності бібліотек, які на повну потужність, самовіддано працюють задля читачів та їх підтримки. Донедавна на зібраннях бібліотечної спільноти піднімали теми модернізації приміщень бібліотек, покращення технічного оснащення, досліджувалась тематика дизайну, іміджу, піару. Адже саме ці аспекти мають значення у створенні комфортного, затишного місця, в якому забезпечено вільний доступ до інформації. Інноваційна ж діяльність стала фактором розвитку професії та її збереження. В бібліотечній діяльності інноваційний процес вимагає як творчого запозичення досвіду колег, так і реалізації власних ідей. І на шляху від творчих пошуків до інновацій ми з Вами перебуваємо у роздумах: для кого, для чого, що саме і як створювати.

Від інновацій до готовності до викликів

Ми на власному досвіді відчували як виклики, пов'язані з пандемією коронавірусу, вплинули на нашу повсякденну діяльність. Проте досвід колег, представлений на бібліотечних онлайн-семінарах, власний досвід роботи в період пандемії став підтвердженням думки, що бібліотечна спільнота знайшла можливості для пошуку нових форм роботи, які сприяли

розширенню простору спілкування між бібліотекою та читачем.

Від викликів до позитивних змін

Таким чином нові продукти, технології, ресурси, організаційні перетворення становлять інноваційний кластер, який має безмежний простір у створенні ідеалів саморозвитку бібліотечної галузі.

Бібліотечний лайфхак

Кожен із нас кожного дня своєю працею, творчістю, ідеями, креативністю розвиває ці ідеали. А ми пропонуємо Вашій увазі методичні рекомендації, які можуть стати лайфхаком для сучасного бібліотечного фахівця. На сторінках видання представлено підбірку вебінструментів та онлайн-платформ для створення різного виду бібліотечних продуктів. Крім опису ресурсу та посилання на електронну адресу наведено приклад практичного застосування того чи іншого інструменту, що може наповнити вебкейс знань сучасного бібліотечного фахівця.

Від лайфхаку до народження ідеї

Можливості вебсервісів, практичний досвід колег може надихнути на народження нових ідей, з допомогою яких бібліотечна діяльність буде стійкою до змін та адаптивною до вимог сучасного цифрового світу.

Від народження ідеї до втілення

Тому не відкладайте Ваші ідеї на завтра, втілюйте їх і пам'ятайте: «Як б ідея не прийшла Вам в голову – шукайте однодумців».